

MAHIDOL UNIVERSITY

Wisdom of the Land

แผนภาพการระดมความคิด

ในฐานะเครื่องมือถอดบทเรียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัตน์ คำศรีจันทร์
ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

บทเรียน

ประสบการณ์จากการปฏิบัติ การอธิบายแจ่มแจ้ง
ผลการปฏิบัติและทรศนะต่อการมีส่วนร่วม
จากจุดยืนของชุมชน ในมิติต่างๆ

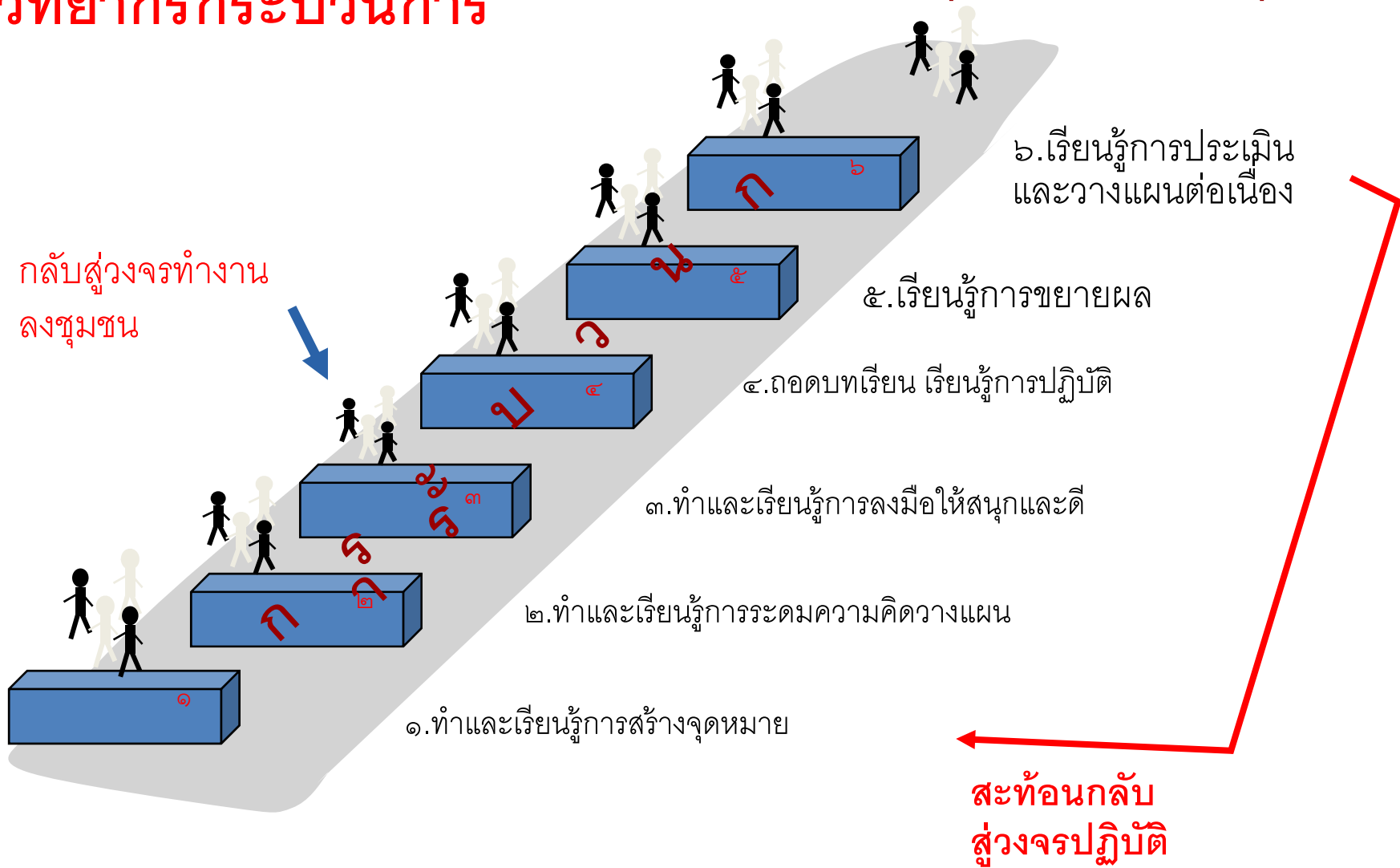
ทางศึกษาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

มवलประสบการณ์ ชุคประสบการณ์ ในวัตถุประสงค์และจุดหมายหนึ่งๆ
ระบบวิธีคิด กระบวนการคิด ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความจำได้
อารมณ์และความรู้สึก ทักษะปฏิบัติ ต่อกิจกรรมและประสบการณ์ทางสังคม
และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หนึ่งๆ

วิทยาการกระบวนการ

เป้าหมายที่ชุมชนต้องการ
เช่น เมืองสุขภาวะ องค์กรมีความสุข

วิธีคิด

ความรู้ที่สร้างขึ้นโดยนักวิจัย

ผู้มีส่วนร่วมเป็นแหล่งข้อมูล ข้อมูลเป็นหลักฐานสำหรับการวิเคราะห์
ยืนยัน แสดงความจริง ข้อเท็จจริง บอกเล่าด้วยตัวมันเอง

ความรู้ที่ร่วมกันสร้างขึ้นและนำไปใช้สร้างความเป็นจริงร่วมกัน

ความรู้อยู่ในตัวคน อยู่ในการปฏิบัติ อยู่ในปฏิสัมพันธ์ของชุมชน อยู่ในวิถีชีวิต
และกระบวนการทางสังคม

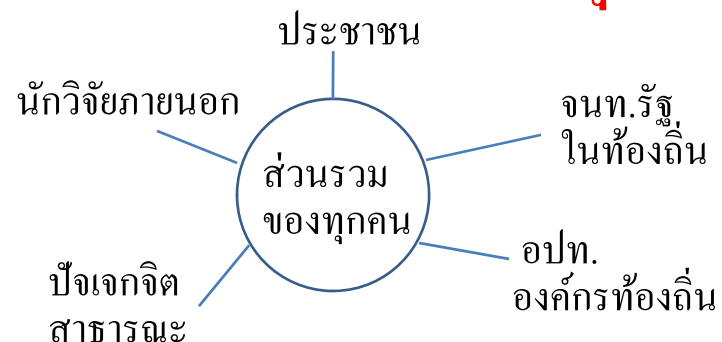
โครงสร้างและระดับการปฏิสัมพันธ์เปลี่ยน

ความรู้และความเป็นจริงเปลี่ยนไปหมดทั้งปรากฏการณ์และความหมาย

โครงสร้างและความสัมพันธ์โดยทั่วไปของการวิจัย

โครงสร้างและความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายในการวิจัยแบบ PAR

ทุกคนเป็นนักวิจัย เป็นบทเรียน
เป็นผู้เปลี่ยนแปลง ใช้ความรู้
และรับผลจากการปฏิบัติการ

- ช่วยการระดมความคิด
และจัดระบบการคิดเป็นภาพ
- สามารถคิดแบบกระจาย
เป็น 360 องศา
- เขียนประเด็นย่อยๆ
- ใช้คำหลักสั้นๆ
- วาดรูปและใช้สัญลักษณ์
- ใส่สีเส้นและใช้พื้นที่กระดาษ
อย่างมีประสิทธิภาพ

**ตรงกลาง
เขียนประเด็นหลัก
หรือหัวข้อหลัก**

การแตกแขนง แตกเท่าหัวข้อย่อย
กิ่งละหัวข้อ

การแตกกิ่งแผ่ออกเหมือน
แขนงเส้นประสาท
หรือกิ่งไม้ เป็นรายละเอียด
ของหัวข้อย่อย

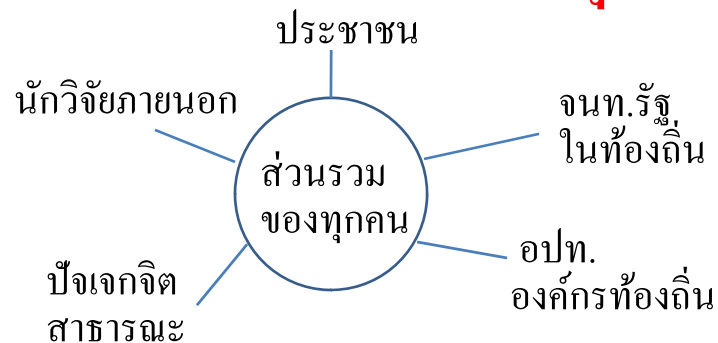
โครงสร้างและระดับการปฏิสัมพันธ์เปลี่ยน

ความรู้และความเป็นจริงเปลี่ยนไปหมดทั้งปรากฏการณ์และความหมาย

โครงสร้างและความสัมพันธ์โดยทั่วไปของการวิจัย

นักวิจัย \longrightarrow ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
ผู้รู้ ผู้สร้างความรู้
แหล่งข้อมูล
ผู้ต้องเรียนรู้และเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างและความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายในการวิจัยแบบ PAR

ทุกคนเป็นนักวิจัย เป็นบทเรียน
เป็นผู้เปลี่ยนแปลง ใช้ความรู้
และรับผลจากการปฏิบัติการ

MAHIDOL UNIVERSITY

Wisdom of the Land

Wirat Kamsrichan 2010

เครื่องมือและอุปกรณ์
สำหรับการรู้และเรียนรู้

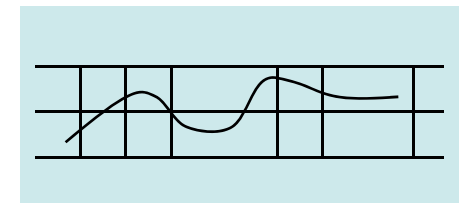

นอกจากผ่านความรู้ ประสบการณ์ทางอ้อม และจินตนาการแล้ว
ยังไม่มีใครสามารถเห็นดวงตาและใบหน้าตนเองโดยตรงได้เลย

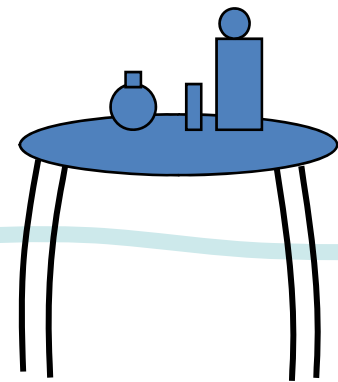
ทักษะเครื่องมือ วิทยาการ และเทคโนโลยี

วิชาการ ความรู้
เชิงเทคนิค

กระบวนการทางปัญญาญาณ
วิจารณ์ญาณ ภาวะผู้นำ

กระบวนการ
เรียนรู้
ภาคปฏิบัติ

การริเริ่ม
สร้างสรรค์

กระบวนการและมิติการเรียนรู้จึงควรบูรณาการ

- ทักษะการคิด สติและปัญญา
- ทักษะทางเนื้อหา วิชาการ ความรู้
- ทักษะการปฏิบัติ
- ทักษะการสื่อสาร เรียนรู้
- ทักษะความเข้าใจเพื่อนมนุษย์
- ทุกข์สุขและเอื้ออาทรผู้อื่น

ประสบการณ์ชีวิต
ประสบการณ์เชิงประจักษ์

ความเจริญงอกงาม
พลังความลึกซึ้งต่อชีวิต
ที่ออกเงยจากประสบการณ์
การนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น

Evidence : ตำรวจ
ข้อเท็จจริงและปรากฏการณ์
เชิงสัมผัส

Analytical : วิเคราะห์
ให้ความหมาย สร้างตรรกะ
ระบบคุณค่าและระบบวิธีคิด

**Broaden Frame
and World View** :

ประสบการณ์ภายในจิตใจและ
กระบวนการทางสมอง

ตัวปัญญา ใช้คิด ตัดสินใจ
เข้าใจโลกและความเป็นจริง
แบบกายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรมและกระบวนการ

- การระดมความคิดเพื่อค้นหาประเด็นร่วมกัน
- การพัฒนาคำถามและเครื่องมือการเก็บข้อมูล
- การวางแผนและจัดกลุ่มระดมการทำงาน
- การทบทวนและเรียนรู้ผลการปฏิบัติ

การจัดกระบวนการเพื่อถอดบทเรียน และนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- บอกวัตถุประสงค์และผลที่ต้องการจากกลุ่ม
- ชี้แจงเงื่อนไขการปฏิบัติ กรอบแนวคิด แนวปฏิบัติ กติกา
- จัดกลุ่ม จัดวัสดุอุปกรณ์ สถานที่
- ให้ความการทำงาน และคอยอำนวยความสะดวก
- จัดนำเสนอ อภิปราย และสะท้อนการเรียนรู้

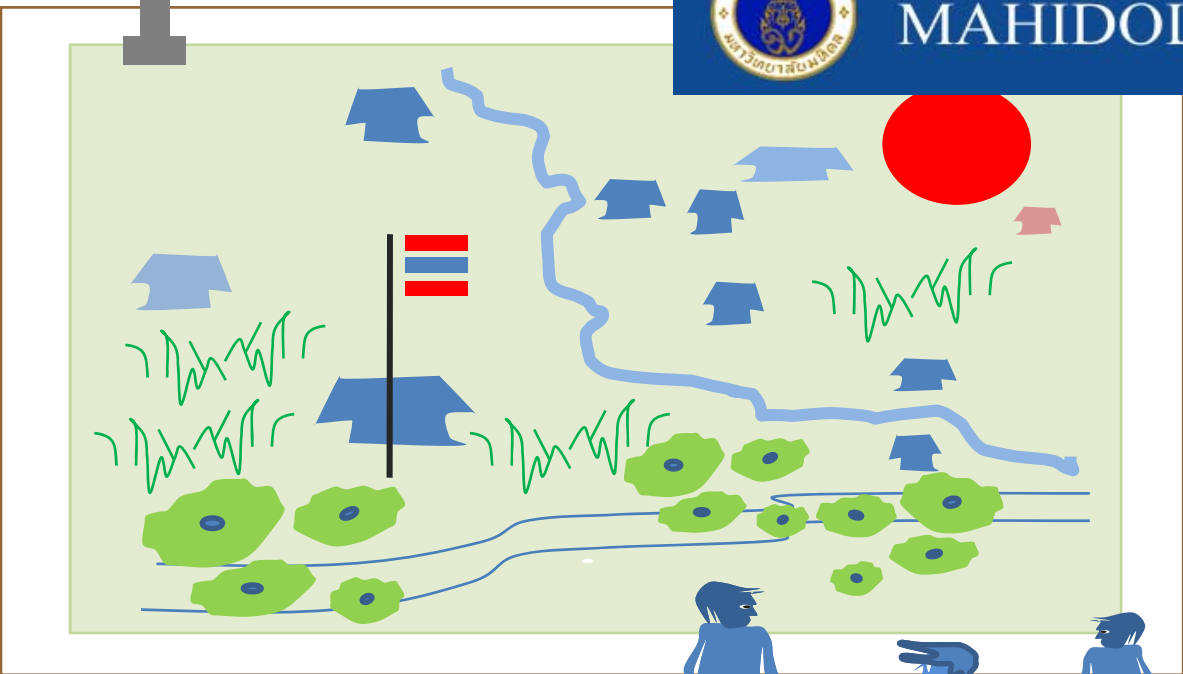
กระบวนการวิจัย เพื่อถอดบทเรียน และนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- วิเคราะห์ความต้องการและพัฒนาประเด็นคำถาม
- ออกแบบกระบวนการเวที
- ดำเนินการ จัดกระบวนการ
- กำกับเวที กำกับกระบวนการ ยุติข้อขัดแย้งและปัญหา
- จัดนำเสนอ ดำเนินการอภิปราย และสะท้อนการเรียนรู้

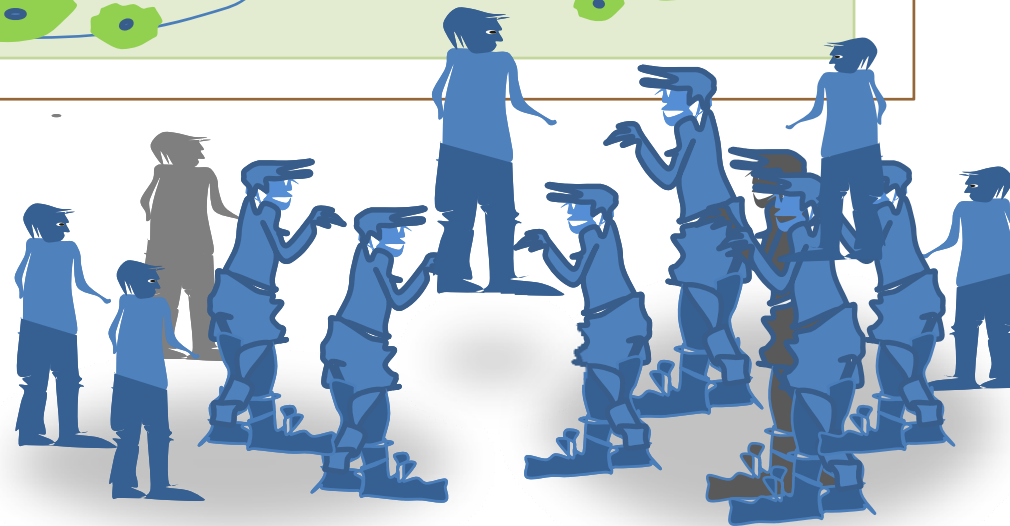
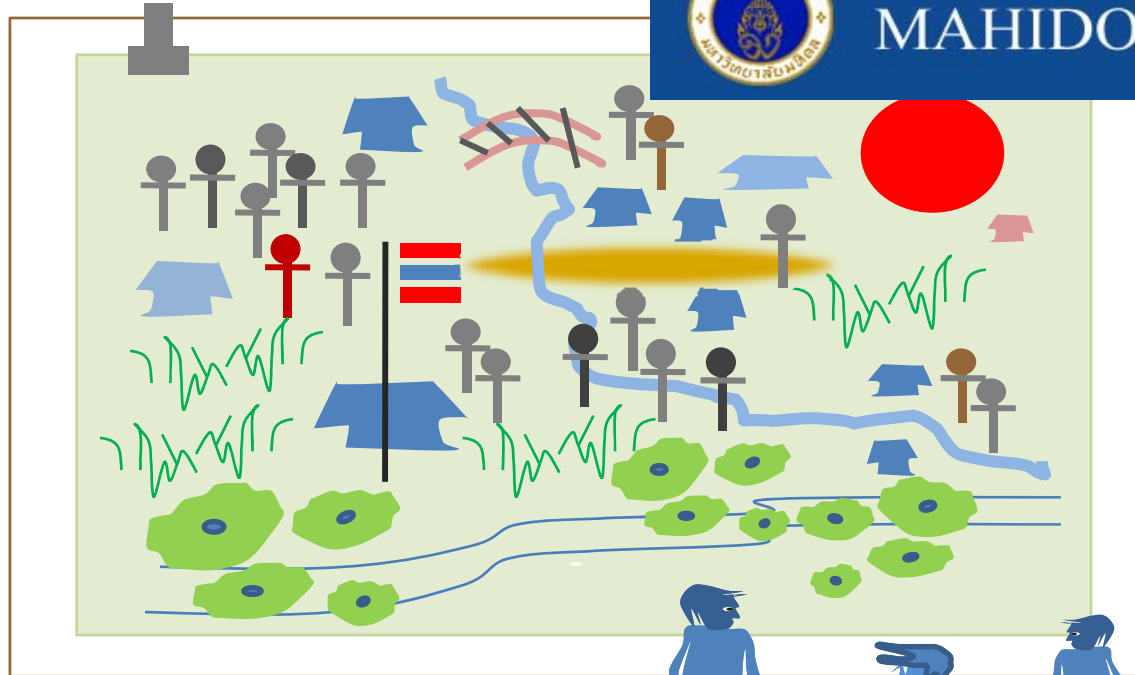

Wirat Kamsrichan 2010[®]
วิรัตน์ คำศรีจันทร์ ๒๕๕๓

ชุมชนพุทธมณฑล มีสิ่งดีอะไรที่ทำให้มีความสุข และอยู่ตรงไหนบ้าง ?

หากทุกคนต้องการทำให้ชุมชนพุทธมณฑล ยังมีสุขภาวะที่ยั่งยืน เด็กๆได้พัฒนาเติบโต เป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมพัฒนาด้วยตนเองอย่างเต็มที่ จะต้องทำสิ่งใดขึ้นมาอีกบ้าง ?

ประเด็นการถอดบทเรียนนักวิจัยพาร์ PAR การเก็บข้อมูลถอดบทเรียนโดยการระดมความคิด

- ประเด็นคำถามถอดบทเรียน :
ท่านเคยใช้แผนภาพการระดมความคิดเก็บข้อมูลและถอดบทเรียน
อย่างไรบ้าง ใช้ในโอกาสไหน ดำเนินการอย่างไร
ผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร อุปสรรคปัญหา เป็นอย่างไร
บทเรียน การเรียนรู้ และก่อให้เกิดความคิดต่างๆอย่างไร
- จับกลุ่มสนทนาและรวบรวมประสบการณ์ ๓๐ นาที
- รวบรวมข้อมูลด้วยแผนภาพการระดมความคิด ทำอย่างสุดฝีมือ
- นำเสนอกลุ่มละ ๕ นาที
- ดำเนินการกลุ่ม เลือกผู้บันทึกและนำเสนอตามตกลงกันในกลุ่ม

